

საქართველო

ხელის მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებანი მიიღება „საქართველოს“ რედაქციასა და კანტორაში ყოველდღე კვირა-უქმების გარდა, დღის 9-3-მდე. ხელმოწერილი წერილები არ დაიბეჭდებიან; დაუბეჭდავი წერილები და კორესპონდენციები სულ არ იხილება; იხილება ერთი თვის მხოლოდ დიდი წერილები და მოთხრობანი. რედაქცია და კანტორა იმყოფება: თბილისში, მოსკოვის ქუჩაზე, № 4. ფოსტის ადრესი წერილებისა და ფულისათვის: თიანეთის ადრესი „საქართველო“, თბილისში, მოსკოვის ქუჩაზე, № 4. ტიფლისი, რედაქცია „საქართველო“, პოჩ. ყიშიკი № 76

ქრისტეშობისთვე
ქრისტეშობისთვე
 ჩვეულებრივი სტრუქტურის პირველი გვერდზე პეტრეტი ლორს 15 კ., უკანასკნელზე—10 კ., სამგლოვიარო განცხადება პირველ გვერდზე თითოჯერ საღამოს 4 საათამდე ლორს 3 მან., 4 საათის შემდეგ (მიიღება მხოლოდ გაბაშვილის შესახებ, ა. კალანდარის სტამბაში ელიტა 4 მანეთი. დამატებულია № ლორს ყველგან 7 კპ.

ყოველ-დღიური საკოლიტიკო, საეკონომიკო და სალიტერატურო გაზეთი

წელიწადი გორი

წელიწადი გორი

1916 წ.

1916 წ.

„საქართველო“

საქართველოს ყოველდღიური

საქართველოს ყოველდღიური

უკრავილი ყოველ-პირველ სკრავიანი დაგებად ღირს 8 მ. 50 კ. ფასის გადახდა შეიძლება სამ ვალად:
 1 ნახევარად 3 მ., 1 განსად 3 მ., 1 ენაენისთვეად 2 მ. 50 კ., თვიურად—80 კ.

უკრავილი გაზეთი წლიურ ხელის მომწერთათვის ღირს 10 მან. ფასის გადახდა შეიძლება სამ ვალად:
 1 იანვრამდე 5 მან., 1 მაისამდე 3 მან., 1 ენკენისთვემდე 2 მან.
 ვინც 1 მარტამდე 9 მან. ერთბაშად შეპოტანს, გაზეთს უკრავილით მიიღებს.

პრეზიუმე:

- 1) სალიტერატურო კრებული „მერანი“ გამოვა სამ თვეში ერთხელ. ყოველ კრებულში მოთავსებულ იქნება ჩვენი მწერლების რჩეული ორიგინალი ნაწარმოებები ცნობილი ქართველ მხატვრების მიერ დასურათებული.
  - 2) „საქართველოს“ გიგლიოთა „ჩვენი მრწამსი“ წიგნაკად, საქართველოს ეკონომიკურ და პოლიტიკურს საკითხებზე.
  - 3) საქართველოს ეკონომიკური დიდი რუკა. ცენტრალური ფილიალის წიგნიაკი—50 კპ.
- კვირი მყიდველთათვის თვითწერილი ვარიანტი 1 მან. 30 კ., რუკა—2 მან., საქართველოს ბიბლიოთეკის თვითწერილი წიგნიაკი—50 კპ.
 ფულის გამოგება და ხელის მოწერა შეიძლება რედაქციის კანტორაში ქ. თბილისი, მოსკოვის ქუჩა, სახლი გაბაშვილისა № 4. ფოსტის ყუთი 76. (თიანეთის მოსკოვის ქუჩა № 4. ტელ. № 76.) და ქ. შ. წ. ქ. გამავრ. საზოგადოების ბუხარაში მისივე ელფოსტით. ადრესი: თბილისი „საქართველო“.
- პროდუცირებულია ხელის მოწერის მიხედვით ანუ ცალკე გამოცხადებით.
 გაზეთის კანტორა ღიაა დღის 9-3 საათამდე და საღამოს 5-8 საათამდე. რედაქტორ-გამომცემელი სანდრო შანიაშვილი.

გადაწერის სანაწი მანანის საშუალებით და საფარ განაწილებას შუამდგომლობას ხელმისაწვდომ ფასებში პეტრეტი ლორს 15 კპ. კრავილით 10 კპ.

ი. თ. გვათუას პანსტორი
 ვერის დაღმართი № 1
 ტელეფონი 17-05

მ. გ. მ. მ. მ.
მედიკი ნ. მ. კლინიკის მკურნალი იღებს შინაგან და ქირურგიულ სნეულებიან ავადმყოფებს. აკაკის ქუჩა, შეფის ავთიკაქანი.

ქართულ საგაერო-საზოგადოებრივ წიგნებსა ფილიური კრება
 განსახილველი საგნები:

1. ანგარიში საზოგადოების მოქმედებისა და გარეულ ხარჯებისა 1913—1914 წ.წ.
2. სარევიზიო კომისიის მოხსენება.
3. ხარჯთ-აღრიცხვის განხილვა.
4. ახალ წიგნთა მიღება.
5. არჩევნები საბჭოს წევრთა და სარევიზიო კომისიისა.

(2—14—1)

პირველი წელი „საქართველო“-ს რედაქციის თანხმობით 1916 წლიდან საერთაშორისო ერთგვარად გამოვა

კავშირული და სამხატვრო კრებული
„მერანი“

კრებული ფილიური ხელის მოწერათვის ღირს 4 მანეთი. ფასის გადახდა შეიძლება ნაწილ-ნაწილად: 1 მარტამდე 2 მანეთი, 1 თებერვამდე 2 მანეთი, ცალკე წიგნი ელფოსტით 1 მ. 30 კ. კრებულში მოთავსებული იქნება ჩვენი მწერლების რჩეული ნაწარმოებები ცნობილი ქართველ მხატვრებისა და დასურათებული. შემოდგომის კრებულში საგანგებოდ მიეძღვნება ჩვენი დიდებული მგონის ნ. ბარათაშვილის ძვირფასი ხელნაწილი „საქართველოს“ რედაქციის კანტორაში, თბილისი, მოსკოვის ქუჩა № 4.

გაზეთი „საქართველო“-ს ფილიური ხელის მოწერათ კრავილი
„მერანი“ უფასოდ დაუბრუნდება.

მედიკი-დონატორი
გ. გ. მ. მ. მ.
 იღებს ავადმყოფთა საღამოს 5-8 საათ. მისამართი: კუთხე კიროსისა და დიდი მთავრის ქუჩისა, სახლი სეანიშვილისა; შესავალი დიდი მთავრის ქუჩიდან № 67 ოფიცერთა ეკონომიკური საზოგადოების შენობის პირდაპირ. ტელეფონი № 5-77.

დოქტორი მიხეილ ბერიძე
 მოსე ანთიმოსის ქუჩა
კალანდარიანი
 უფროსი ექიმი ტფ. კაღდეთა კორპუსისა.

ბავშვთა, შინაგან და ქირურგიული სნეულებიანი ავადმყოფებს იღებს ყოველ დღე საღამოს 5-7 საათ. ოლღას ქუჩა, № 3, სახლი მედიკ-ბარათიანისა.

თბილისის უმაღლესი აკადემიური კურსების მისამართი
მედიკი-დონატორი
მედიკი-დონატორი
 ან ბინას, სადაც საჭიროა მსწავლელები ქალი. მომზადება ყველა საგნებში (გარდა ენებისა) ყოველი კლასისათვის. უმაღლესი კურსის კურსისთვის. მისამართი: თბილისი, კარლსბერგის ქუჩა № 14 და კიროსის შესახებ 21. (15—11—10)

მეცნიერების საზოგადოება
იყიდა მთა-ნალაღი დასაკრავი
გიგანტი თრიალეთში
 ბორჯომისა და სახელმწიფო მამულების შუა (გორის მარჯვ.), ზომით 800 დეკარტისა და მისი მამული ეკუთვნის თ-ღ იასონ დავითის ძე ცაიშვილს. მამული უფალა. სყიდვის მსურველმა უნდა მიმართოს ქ. სიღნაღში ნიკ. ივ. ახმეტელაშვილს (6—2)

მოკლე ხანში ხელის მოწერით გამოვა
კიკნა-ფრანკელის
 პოემებისა და რჩეულ ლექსების კრებული, რომელსაც წინ დაერთვის ავტორის სურათი, მოკლე ბიოგრაფია-წინასიტყვაობა და კასაპის კრიტიკული წერილი. წიგნი ელფოსტა პტ უფრად ხელის მოწერა შეიძლება „თბილისის რედაქციის“ და მის. ხელნაწილისთვის: თბილისი, პარკოვსკის ქ. № 27. (4—0—1)

ახალი კლუბის
გამასახლისთა საზოგ
 ამით აუწყებს ბ. მ. წიგნით და მუდმივ სტუმართ, რომ თანახმად წესდების მე 9 მუხლისა უკანასკნელი ვადა ბილეთების განახლება 1916 წ. დანიშნულია 20 ქრისტეშობისთვეს. დანიშნულ ვალზე ვინც არ განახლებს ბილეთს, პირველ იანვრიდან, ავტომატურად კლუბის წევრად, მხოლოდ ექვსი თვის ვალზე წლის განმავლობაში გადაიხადოს შემდეგი წლიური ბილეთის ღირებულება და 5 მანეთი ჯარიმა. ის პირი, ვინც არ ისარგებლებს აღნიშნულ უფლებებით, გამოირიცხება „ახალი კლუბის“ წევრობისაგან. ბილეთის განახლებისას განიღებულ უნდა იქნას მათზე დარჩენილი ვალი (ანგარიშები). (3—15—1)

კაპა-ფრანკელის სალონი
 ვერ ხარისხავს ქრისტეშობისთვეს 18-ს და ხარისხავს გამასახლისთა საზოგ. საღამოს განათმეობით. ტელეფონი 19 ქრისტეშობისთვეს, უფრო უკეთ და ღირსეულად მოეწყოს ეს განათმეობითი საღამო. (1-16-1)

ოქმის ამბები
ოქმის დავები
 უმაღლესი მთავარ სარდლის შტაბის პატრონად, 10 ქრისტეშობისთვეს. ოფიციალური დასავლეთი ფრონტი. გალიციაში პოლონეთის აღმოსავლეთით ავტორიტეტი არა ერთხელ შეცვალდნ რუსთა თხრილებს მიახლოვდნენ, მაგრამ ყოველთვის უკუგდებულ იქნენ. შავი ზღვა. რუსთა ნაღმონებმა ვარსკვლავები დაუშინეს. სახან-შირე რაიონში რუსთა წყაღვეშმა დაშლულა ნახშირით დატვირთული იალქნიანი ხომალდი. კაპიტანის ფრონტი. დამთ 8 ქრისტეშობისთვეს.

სტუმოზისთვის ოსმალთა დაუშინეს რუსთა ახალს პოლიციებს სოფელ ანას რაიონში. ვანის რაიონში, ვანის ტბის ჩრდილო და სამხრეთ ნაპირებზე, ორთავე მხრით მოწინავე რაზმთა შორის შეუწყვეტილი სროლა.

სპარსეთში დამთ 6 ქრისტეშობისთვის სოფ. აიბაქირიდან რუსებმა განდევნეს მთავრობის ძალები. ეს სოფელი ქამაღანის ჩრდილოეთითაა. 7 ქრისტეშობისთვის რუსებმა ყუმიში შესვლამდე აიღეს სოფ. სავე და 600 ცხენოსანთა მებრძოლ გააქციეს.

პარიზი, 9 ქრისტეშობისთვის. ბელგიაში დენისისთან არტილერია ამოქმედდა. არსის სამხრეთით ფრანგთა არტილერია რამდენჯერმე მარჯვედ ისროლა. ბორჯონის მახლობლად ავფეძებულ იქნა ნაღმი, რომელმაც ლილის გზისკენ მდებარე მტრის თხრილები დიდად დაზიანა. დანქონის წინ, რუსთა რაიონში, გერმანელთა ძლიერი პატრული მოჰყვა ფრანგთა არტილერიის ცეცხლს და იძულებული გახდა გაქცეულიყო. ბრძოლის ველზე რამდენიმე დაჭრილი დასტოვეს. მდ. მასის მარჯვენა ნაპირზე, ბუშის ტყის სექტორში, ფრანგებმა სასტიკი სროლა ასტესეს. ყოველგვარი პარტამან ველურკოფში, რამდენიმე სასტიკი ბრძოლის შემდეგ, გერმანელთა კვლავ დაბრუნეს ის თხრილები, რომელიც აქამდე წყაროვით და ჩვენ გვეჭირა. ამა ადგილის ფრანგებმა სულ 1400 ტყვე წამოიყვანეს.

პარიზი, 9 ქრისტეშობისთვის. ჩვენმა პატრულმა ძლიერი მოქმედება გამოიჩინეს დღეს. მისე ზარბაზნებით დავამთავრეთ მტრის გლობალურის დანგრევა, რომელსაც უმნიშვნელ დღიდან აღარ ვასვენებდით.

ლონდონი, 9 ქრისტეშობისთვის. მტრის არტილერია შესაშინველი მოქმედება დაიწყო ფრიკურისა, ლაპასე და ოპრის არხთან, ჩვენი პატრულები მარჯვედ უპასუხებდით.

ცეზინი, 9 ქრისტეშობისთვის, მტერი მთელ ბანაქის ფრონტის გასწვრივ მტრულა. შთოვლს მიდამოებში დაითხოვა მცხოვრებნი და მოულოდნელი წაასხა, რაც კი მდ. სტირის მარჯვენა ნაპირზე იმყოფებოდა. მათი იერიში მოვიგვრეთ და რამდენიმე ტყვე ამოვიყვანეთ.

ბუჩინი, 10 ქრისტეშობისთვის. მეფე ფერდინანდი თავის შემეცილზე ბოროლად იღობდა მთელ შვილს მონასტრის.

თაისის მსახიობთა ამხანაგობა 12 და 13 ქრისტეშობისთვის დასდგამს. წარმოადგენს თეთრ ავტორიტეტს და მთელ ქვეყანას იმედი და მოლოდინი გაუტრუნდეს, რაიცა ნაშინილი მოღალატეობა იქნება ქვეყნის წინაშე. არაფერცნობისა, ჩვენ პესიმისტურად ვუფრთხილებით ქვეყნის კავშირის ხელისშეწყობას, მაგრამ როგორც მკოდნენი ჩვენი ერთგვარი ქართველი სენისა, ამგვარ გაფრთხილებას საჭიროდ ვსთვლით. რაც დრო მიდის, ჩვენი დასაძინებელი, ქართველი მოღვაწეები თანდათან თავს აღწევენ წვილიწვილად და კინკლაობას. კახეთის სახალხო მოღვაწეების ნამოქმედარმა ხომ ნათლად გვაძინებდა, რა შედეგების მოტანა შეუძლიან მწყობრ და ერთობლივ მუშაობას. ესეა მართო ერთი რამ სასურველია: სად გააშენებს თავის ციხე-სიმაგრეს, სად დაიდებს ბინას, შესაფერს და მკოდნე ბელადებისაგან არჩეული, კავშირის ახალი გამგებანი? დარწმუნებულნი ვართ, რომ გამგებობა თავის სამკვიდრებულ ადგილად ქ. თბილისის აირჩევს, რადგანაც მას ყოველის მხრივ დიდი უპირატესობა აქვს. თბილისში გაშენებული ყველა ერთი ციხეა და იქ ყოფილია და ირამბე-მათი ცხოვრება, მით უფრო ეკონომიურ-ფინანსური. თუ თბილისში ფეხი ვერ მოგვიკიდინდა და შესაფერი სიმამრე ვერ ავგვიდა, ვერც დანარჩენ კუთხეებზე ვიქონიებთ ძალს და გავლენას. სხვა დრო იყო, როდესაც იმამ-დე თელავს ვარჩევდით. მშვიდობიანობის დროს პროვინცია ჰქვებოდა ცენტრს, ხოლო დღეს ცენტრი ჰქვებოდა პროვინციას. ვერც ერთ ტომშია რა ფეხი, ვერც ერთ ტომშია უთბილისოდ ხელთ ვერ ჩაიგდება. ამის მიზეზების დასახლებას ჩვენ არ შეუძლებიათ. არც საჭიროა. კახეთის კავშირით, რომლის მიზანს შეადგენს მწყობრი, მუდმივი დახმარება და მიწველება დღეს კახეთისათვის, ხელს მთელ აღმოსავლეთ საქართველოსათვის სურსათ-საკვებით, სხვა და სხვა სამეურნეო საქონლით და იარაღით, დიდ-ძალ ფულით, უთბილისოდ ვერას გახდებია.

კახეთის კავშირის ცენტრალი სიმამრე აუცილებელი თბილისში უნდა ავიდეს. როდესაც თელავს წასასვლელად დაბრუნდებით, გაეთებულად ჩათვლით საჭმელს, ათასგვარ ქართველ მტერ-მოყვარესაგან ასევე დაზინებულ და ბევრჯერ ჩაფუჭული იქნება. ამის ახსნაც საჭირო არაა. დღეს სხვა დროა, დრო განცდისა, ვაში ყოფნი არ-ყოფნისა და ამის და მიხედვით პოზიციებიც შესაფერისად თვალსაჩინო ადგილებში არჩეული უნდა იყოს და ზორბად გამაგრებულიც. ასეთ სტრატეგიულ-ეკონომიურ პიზიციად კახეთის კავშირისათვის დღეს ჩვენ ვსთვლით ქ. თბილისს.

მანეთის უნდობლობა უნდა მოსპობილი იქნეს. უამრავებოდ შეიძლება ეს დიდებული საქმე შეფერადეს და მთელ ქვეყანას იმედი და მოლოდინი გაუტრუნდეს, რაიცა ნაშინილი მოღალატეობა იქნება ქვეყნის წინაშე. არაფერცნობისა, ჩვენ პესიმისტურად ვუფრთხილებით ქვეყნის კავშირის ხელისშეწყობას, მაგრამ როგორც მკოდნენი ჩვენი ერთგვარი ქართველი სენისა, ამგვარ გაფრთხილებას საჭიროდ ვსთვლით. რაც დრო მიდის, ჩვენი დასაძინებელი, ქართველი მოღვაწეები თანდათან თავს აღწევენ წვილიწვილად და კინკლაობას. კახეთის სახალხო მოღვაწეების ნამოქმედარმა ხომ ნათლად გვაძინებდა, რა შედეგების მოტანა შეუძლიან მწყობრ და ერთობლივ მუშაობას. ესეა მართო ერთი რამ სასურველია: სად გააშენებს თავის ციხე-სიმაგრეს, სად დაიდებს ბინას, შესაფერს და მკოდნე ბელადებისაგან არჩეული, კავშირის ახალი გამგებანი? დარწმუნებულნი ვართ, რომ გამგებობა თავის სამკვიდრებულ ადგილად ქ. თბილისის აირჩევს, რადგანაც მას ყოველის მხრივ დიდი უპირატესობა აქვს. თბილისში გაშენებული ყველა ერთი ციხეა და იქ ყოფილია და ირამბე-მათი ცხოვრება, მით უფრო ეკონომიურ-ფინანსური. თუ თბილისში ფეხი ვერ მოგვიკიდინდა და შესაფერი სიმამრე ვერ ავგვიდა, ვერც დანარჩენ კუთხეებზე ვიქონიებთ ძალს და გავლენას. სხვა დრო იყო, როდესაც იმამ-დე თელავს ვარჩევდით. მშვიდობიანობის დროს პროვინცია ჰქვებოდა ცენტრს, ხოლო დღეს ცენტრი ჰქვებოდა პროვინციას. ვერც ერთ ტომშია რა ფეხი, ვერც ერთ ტომშია უთბილისოდ ხელთ ვერ ჩაიგდება. ამის მიზეზების დასახლებას ჩვენ არ შეუძლებიათ. არც საჭიროა. კახეთის კავშირით, რომლის მიზანს შეადგენს მწყობრი, მუდმივი დახმარება და მიწველება დღეს კახეთისათვის, ხელს მთელ აღმოსავლეთ საქართველოსათვის სურსათ-საკვებით, სხვა და სხვა სამეურნეო საქონლით და იარაღით, დიდ-ძალ ფულით, უთბილისოდ ვერას გახდებია.

კახეთის კავშირის ცენტრალი სიმამრე აუცილებელი თბილისში უნდა ავიდეს. როდესაც თელავს წასასვლელად დაბრუნდებით, გაეთებულად ჩათვლით საჭმელს, ათასგვარ ქართველ მტერ-მოყვარესაგან ასევე დაზინებულ და ბევრჯერ ჩაფუჭული იქნება. ამის ახსნაც საჭირო არაა. დღეს სხვა დროა, დრო განცდისა, ვაში ყოფნი არ-ყოფნისა და ამის და მიხედვით პოზიციებიც შესაფერისად თვალსაჩინო ადგილებში არჩეული უნდა იყოს და ზორბად გამაგრებულიც. ასეთ სტრატეგიულ-ეკონომიურ პიზიციად კახეთის კავშირისათვის დღეს ჩვენ ვსთვლით ქ. თბილისს.

კვირას, 29 გიორგობისთვის, მასწრის უფროსმა ადგილობრივ მოვაჭრეს გიგო სადაღოვის ბინა გაჩხრიკა და აღმოაჩინდა თეთრი ფულის საჭრელი მანქანა. აგრეთვე ყალბი ფულიც. აგრეთვე გაჩხრიკეს მკედელ კომბინირი და აღმოაჩინდა რევოლვერი, რომლის ნებართვა არა ჰქონდა.

აქეთ თითქმის ორი კვირა წვიმა მოდიოდა გადაუდებლად. ეს სამი დღეა მზიანი ამინდები დაიქირა. თუ კიდევ წვიმები დაიწყო მოსალოდნელია ჭირნახულის გაფუჭება.

საგულისხმო პრეზა

კვირას, 13 ქრისტეშობისთვის, თელავში დანიშნული კახეთის წერილი კრედიტის ამხანაგობისა წარმოადგენს კრედიტის დამფუძნებელი კრება, ამ დაწესებულებათა კავშირის დასაარსებლად. კრება აირჩევს კავშირის გამგებობის წევრებს და გამგებობის თავმჯდომარეს. ამ კრებაზე დასასწრებლად „საქართველოს“ რედაქცია საგანგებოდ ჰგზავნის ორს წარმოადგენენ.

დიდი დღე

ხელს, 13 ქრისტეშობისთვის, ქ. თელავში დიდი დღეა. კახეთის სოფლები თავიანთ წარმომადგენლებს კახეთის წვრილ კრედიტის კავშირის დამფუძნებელ კრებაზედ გზავნიან. მიუხედავად საშინელი ომისა, რომელმაც ჩვენი ქვეყანა დასაუფრებლად ჩათრია და კულტურულ-ეკონომიურ მშვიდობიანობას გზას უღობავს, მიუხედავად იმისა, რომ ქვეყანა დატალიერდა, სოფელი მოუსავლობით და სხვა გაკორეებით წელში გაიზინა, ჩვენი ერის შინაგანი ძალა ცხოველყოფილობის, შემოკრძელების ნიშნებს დღითი-დღე იჩენს და ჰქმნის წარმოებისა და მეურნეობის ორგანიზაციის მალალ ფორმებს. ქვეყნის ეკონომიური ცხოვრება, მიუხედავად ამ ათას დამბარკოებულ მიზეზისა, წინ მიდის. ბევრი დაგვიწერია და გვიქადავნი კოპერაციის მნიშვნელობის შესახებ. იგი მიგვჩინა ერთ-ერთ ძლიერ იარაღად ჩვენი სუსტი ეკონომიური ცხოვრების გასალონიერებლად. და ამიტომ მეტად მოხარულნი ვართ, რომ ჩვენც მივიძიდვის პაწია წილი კახეთის ხელისშეწყობის დღეში. სწორედ იქ, სადაც იკრიბება პირველი დამფუძნებელი კრება კახეთის კავშირის წარმომადგენლებისა, არა ერთხელ გაიჭრებენ დასაუფრებელ თვის ლეგიონებს მთელი საქართველოდან დაეხსნა სამშობლო შემოსულ მტრისაგან.

ქ. თელავის სასახლეში არა ერთხელ დაბადებულა და შექმნილა ძლიერი აზრი ქართველ ერის გაერთიანებისა და საერთოდ ყველა ქართველ ტომთა დარაზინისა. ხელს ქ. თელავში თავს იყრიან მომავალ ახალ ქართველ ლეგიონების მოთავენი. მათი სავანია ქართველი ხალხის ეკონომიური დარაზინა იმ საშინელ ხანაში, რომელიც არც მორსმეტრეტ გონიერ და სამშობლოსათვის თავგანწირულმეფე ერეკლეს მოეღალატებოდა. ამიტომ ადვილი წარმოსადგენია თუ რა მძიმე ტვირთი და პასუხის გება აწევდა კახელების მტრებს. ვინ იცის, დღევანდელს პირობებში იქნებ ამ კავშირის მთელი საქართველოს ეკონომიური ბედის გაძლიერება მოუხდეს! ყოველი შემთხვევისათვის კახეთის კავშირის მომავალ მოთავეებს არაჩვეულებრივი სიმტკიცე, ხმაშეწყობილება და შედეგება ჰმართებთ. ასეთ დროს, ასეთ პასუხსაგებ როლში ყოველი უთანხმოება, კინკლაობა, ერთ-

დასი არ ექნება, გარდა ერთადერთი დღეობისა. ამ შემოსავლით წლიდან-წლამდე ინახებიან ეკლესიის მოსამსახურენი და თუ რომ ვადარჩა, უმოკრესად უნდა ჰმარდებოდეს ტაძრის საჭიროებას, რომელსაც ამ უქანას-წელს დროს ვერას ვხედავთ. განსვენებული ექსარხოსი ინოკენტი არ დაკმაყოფილდა მით, რომ ეს დიდებული და ერთ დროს საპატრიარქო კათედრა გააუქმა და საარქიმანდრიტად გადააკეთა, ის მცირე შემოსავალიც კი, რომელიც აქამდე ჰმარდებოდა ეკლესიის გამწვენიერებას, შეაკოტავა მით, რომ მისი მესამედი ნაწილი მისაკუთრდა ახლად დანიშნულ არქიმანდრიტს.

შეიძლება წინადაც მის წინამძღვრებს ეკუთვნოდეთ რაიმე ნაწილი, მაგრამ არც ერთი არ იღებდა, რადგანაც შემოსავალი მცირე იყო, და თუ ხარჯს ვადარებოდა რაიმე ეკლესიის ახმარებდნენ.

ესეა კი ამ მესამედის ჩამოკლამ, რომელსაც მამა არქიმანდრიტი იღებს როგორც დანიშნულ ჯამაგირს, შესამჩნევად შეგუსდა ისედაც მცირე შემოსავალი. სწორედ ესაა მიზეზი, რომ დღეს იმასაც ვერა ვხედავთ, რაც წინა გამგებლების დროს, რაცა თუ ბევრნი არაა, ცოტა მინაც კეთდებოდა: მაგ. ჯერ ის რადა ღირს, რომ პატივცემულ ეპისკოპოს კირიონის დროს, ციხით დანიშნულ მთელი ეკლესია და მთი უზრუნველ იქნა იგი დაქვევისაგან, საფუძვლიანად შეეთქა ძველი სახლები, გამოყვანილ იქნა ორი მილი წყარო, აშენდა რამდენიმე ოთახიანი ახალი ქვიტორის სახლი მლოცავთათვის და სხვ. ყველა ეს გაკეთდა თანდათანობით ეკლესიის შემოსავლის მიხედვით.

სასურველია თვით ამ დიდებულ ალავერდის ტაძრის საკეთილდღეობით, რომ იგი განთავსდებოდეს ყოველ ნაირ ხარჯისაგან, რათა მთელი შემოსავალი მასვე ჰმარდებოდეს, რომ შესაძლებელი გახდეს ცოტათი მინაც მოწესრიგდეს, როგორც თვით ეკლესია, ისე მისი არე-მარე, ჩამოკლებული კედლები, შიგნით-გარედან, აგურ-ამოყრი იატაკი და სხვა და სხვა.

მორწმუნე.

საჭირო უანიშნა

მოულოდნელი აღარაფერია ჩვენში. ყველაფერს შეეწყვიტა. ადამიანის სინდისი, როგორღაც მოჩლუნგდა და აღარაფერს წინაშე აღარა მოჩლუნგდა. მაგრამ არიან მოვლენანი, რომელნიც, ასეთს მდგომარეობაშიც კი, განკვირვებებს იწვევენ ადამიანის არსებობაში. კაცთაგანშია, ბურს ბერობას, გესლს და სიმბორტეს თითქმის მთელი ქვეყანა თავის ასაარჩუნად გაუხდიათ და იქაც კი შეუდგენს ფეხი, სადაც მათ არავითარი ადგილი არ უნდა ჰქონდეთ. სკოლა, მოზარდი ახალგაზობა, რომელსაც სწორედ დღეს მალა უნდა აღეშარა სიყვარულის, სათნოების დროში, ისიც კი ბოროტ მოვლენათა ასაარჩუნად გამხდარა.

კაცების მესამე გიმნაზიაში წარსულ ორშაბათს მუშავედ კლასის მოწაფეს ავეტისტეს გეოგრაფიის გავითილზე წაუკითხავს რეფერატი: „Армения“. ეს „არმენია“ საქართველოს და ქართველების მოსპობა-გინებაში გამოხატულა. მარი და ქიშიშიში, სამოქალაქო და სამხედრო ისტორიკოსები, კანონები და უქაზები, წარსული, აწ-მყო და მომავალი—ყველაფერი შიგა ყოფილა და ყველაფერი განსაკუთრებულს აზრითაც ყოფილა შეხული.

გვეტყვიან, მოზარდი, მეშვიდე კლასის მოწაფე, პასუხისმგებლობის გარეშე სდგასო. როგორც გნებავთ შენე-შე სდგასო. როგორც გნებავთ შენე-შე სდგასო. ერთი კი ცხადია—მოწაფეს, ბავშვია იგი თუ უკვე მოხდელი—სკოლაში ის მოაქვს. რაც სახლში არაა, ამ შემთხვევაში კი მეტიც ითქმის. საბუთების ცოდნაში სჩანს ხელმძღვანელი ხელი, რომელსაც მთელი ეს სისახიზღო კისრზე აწევდა და რომლის საქმიერსაც მეტად მახინჯი და უგვანო პროვოკაციის ხასიათი აქვს.

ჩვენ დარწმუნებულნი ვიყავით, რომ ჩვენი „მეზობლები“ (ბრ ვიცი, რამდენად სინამდვილით გამოხატავს ეს სიტყვა შინაარსს, რადგან სახლში შემოკრიბულ თავის დღეში მეზობლები არა არაქმნიან—ისეთს გზას დაადგენ ჩვენ წინააღმდეგ, რომ არაფერს წინაშე არ გაჩერდებოდნენ, მაგრამ არასოდეს არ მოვიფიქრებდით, რომ თავხედობა იქამდის მივიდოდა, სკოლასაც, სახანისა და გიმნაზიებისს კი კაცობრივი აზრებისათვის გამოიყენებდნენ.

კაცმა შეიძლება დაიფიქროს ყოველი თვისი მოვალეობა ახლათობის წინაშე, მაგრამ მოვალე ოდნავი ანგარიში მინაც ვაუწყობს შესაძლებელ შედეგებს. თუკი ვინმე შეიძლება წინადაც მის წინამძღვრებს ეკუთვნოდეთ რაიმე ნაწილი, მაგრამ არც ერთი არ იღებდა, რადგანაც შემოსავალი მცირე იყო, და თუ ხარჯს ვადარებოდა რაიმე ეკლესიის ახმარებდნენ.

ესეა კი ამ მესამედის ჩამოკლამ, რომელსაც მამა არქიმანდრიტი იღებს როგორც დანიშნულ ჯამაგირს, შესამჩნევად შეგუსდა ისედაც მცირე შემოსავალი. სწორედ ესაა მიზეზი, რომ დღეს იმასაც ვერა ვხედავთ, რაც წინა გამგებლების დროს, რაცა თუ ბევრნი არაა, ცოტა მინაც კეთდებოდა: მაგ. ჯერ ის რადა ღირს, რომ პატივცემულ ეპისკოპოს კირიონის დროს, ციხით დანიშნულ მთელი ეკლესია და მთი უზრუნველ იქნა იგი დაქვევისაგან, საფუძვლიანად შეეთქა ძველი სახლები, გამოყვანილ იქნა ორი მილი წყარო, აშენდა რამდენიმე ოთახიანი ახალი ქვიტორის სახლი მლოცავთათვის და სხვ. ყველა ეს გაკეთდა თანდათანობით ეკლესიის შემოსავლის მიხედვით.

სასურველია თვით ამ დიდებულ ალავერდის ტაძრის საკეთილდღეობით, რომ იგი განთავსდებოდეს ყოველ ნაირ ხარჯისაგან, რათა მთელი შემოსავალი მასვე ჰმარდებოდეს, რომ შესაძლებელი გახდეს ცოტათი მინაც მოწესრიგდეს, როგორც თვით ეკლესია, ისე მისი არე-მარე, ჩამოკლებული კედლები, შიგნით-გარედან, აგურ-ამოყრი იატაკი და სხვა და სხვა.

მორწმუნე.

საჭირო უანიშნა

მოულოდნელი აღარაფერია ჩვენში. ყველაფერს შეეწყვიტა. ადამიანის სინდისი, როგორღაც მოჩლუნგდა და აღარაფერს წინაშე აღარა მოჩლუნგდა. მაგრამ არიან მოვლენანი, რომელნიც, ასეთს მდგომარეობაშიც კი, განკვირვებებს იწვევენ ადამიანის არსებობაში. კაცთაგანშია, ბურს ბერობას, გესლს და სიმბორტეს თითქმის მთელი ქვეყანა თავის ასაარჩუნად გაუხდიათ და იქაც კი შეუდგენს ფეხი, სადაც მათ არავითარი ადგილი არ უნდა ჰქონდეთ. სკოლა, მოზარდი ახალგაზობა, რომელსაც სწორედ დღეს მალა უნდა აღეშარა სიყვარულის, სათნოების დროში, ისიც კი ბოროტ მოვლენათა ასაარჩუნად გამხდარა.

კაცების მესამე გიმნაზიაში წარსულ ორშაბათს მუშავედ კლასის მოწაფეს ავეტისტეს გეოგრაფიის გავითილზე წაუკითხავს რეფერატი: „Армения“. ეს „არმენია“ საქართველოს და ქართველების მოსპობა-გინებაში გამოხატულა. მარი და ქიშიშიში, სამოქალაქო და სამხედრო ისტორიკოსები, კანონები და უქაზები, წარსული, აწ-მყო და მომავალი—ყველაფერი შიგა ყოფილა და ყველაფერი განსაკუთრებულს აზრითაც ყოფილა შეხული.

გვეტყვიან, მოზარდი, მეშვიდე კლასის მოწაფე, პასუხისმგებლობის გარეშე სდგასო. როგორც გნებავთ შენე-შე სდგასო. როგორც გნებავთ შენე-შე სდგასო. ერთი კი ცხადია—მოწაფეს, ბავშვია იგი თუ უკვე მოხდელი—სკოლაში ის მოაქვს. რაც სახლში არაა, ამ შემთხვევაში კი მეტიც ითქმის. საბუთების ცოდნაში სჩანს ხელმძღვანელი ხელი, რომელსაც მთელი ეს სისახიზღო კისრზე აწევდა და რომლის საქმიერსაც მეტად მახინჯი და უგვანო პროვოკაციის ხასიათი აქვს.

ჩვენ დარწმუნებულნი ვიყავით, რომ ჩვენი „მეზობლები“ (ბრ ვიცი, რამდენად სინამდვილით გამოხატავს ეს სიტყვა შინაარსს, რადგან სახლში შემოკრიბულ თავის დღეში მეზობლები არა არაქმნიან—ისეთს გზას დაადგენ ჩვენ წინააღმდეგ, რომ არაფერს წინაშე არ გაჩერდებოდნენ, მაგრამ არასოდეს არ მოვიფიქრებდით, რომ თავხედობა იქამდის მივიდოდა, სკოლასაც, სახანისა და გიმნაზიებისს კი კაცობრივი აზრებისათვის გამოიყენებდნენ.

კაცმა შეიძლება დაიფიქროს ყოველი თვისი მოვალეობა ახლათობის წინაშე, მაგრამ მოვალე ოდნავი ანგარიში მინაც ვაუწყობს შესაძლებელ შედეგებს. თუკი ვინმე შეიძლება წინადაც მის წინამძღვრებს ეკუთვნოდეთ რაიმე ნაწილი, მაგრამ არც ერთი არ იღებდა, რადგანაც შემოსავალი მცირე იყო, და თუ ხარჯს ვადარებოდა რაიმე ეკლესიის ახმარებდნენ.

ესეა კი ამ მესამედის ჩამოკლამ, რომელსაც მამა არქიმანდრიტი იღებს როგორც დანიშნულ ჯამაგირს, შესამჩნევად შეგუსდა ისედაც მცირე შემოსავალი. სწორედ ესაა მიზეზი, რომ დღეს იმასაც ვერა ვხედავთ, რაც წინა გამგებლების დროს, რაცა თუ ბევრნი არაა, ცოტა მინაც კეთდებოდა: მაგ. ჯერ ის რადა ღირს, რომ პატივცემულ ეპისკოპოს კირიონის დროს, ციხით დანიშნულ მთელი ეკლესია და მთი უზრუნველ იქნა იგი დაქვევისაგან, საფუძვლიანად შეეთქა ძველი სახლები, გამოყვანილ იქნა ორი მილი წყარო, აშენდა რამდენიმე ოთახიანი ახალი ქვიტორის სახლი მლოცავთათვის და სხვ. ყველა ეს გაკეთდა თანდათანობით ეკლესიის შემოსავლის მიხედვით.

ლურის თავმოყვარეობით საცე, ყმა-წვილებში ვანა შესაძლებელია ადგილი ჰქონდეს ამგვარ რამეს და არ ნიშნავს იგი თოვის წაღობით საცე-საწყობში მუფუჭლის შეტანას?

ვინ არის მოვალე, ამ პასუხის მებეღი ან ვისა აქვს უფლება სიყვარულისა და სათნოების მაგიერ ჩვენ ბავშვებს გული ბოლით აუფოს, შურისძიების და მტრობის გრძნობა ჩაუსახონ შიგ?

ნუ თუ ისე აირია ქვეყანა, რომ თავის ადგილზე აღარაფერ არის? რას აკეთებენ ამ მასწავლებლები, ან ისინი, ვისაც ჩვენი მოზარდი თაობის ბედი აქვთ ჩაბარებული, სად არიან ან თუ არიან, რას ფიქრობენ? —ლი.

ვაჟას სავაგო

... მიტომ ვმღერ დაუტყობელია, საფლავშიც ჩავალ მღერითა: მღერით, სამშობლო მიცოცხლე, ტანჯულ ქართველი ერთია!..

შენ არ ვიცი, მკითხველო, და მე კი, ვაჟა-ფშაველას გახსენებისთან ერთად, უნებლით მაგონდება ხოლმე მისგანვე ნათქვამი და მისივე დამახასიათებელი ერთი ტუბი:

ბარს ვგეგარ—ნაილაღარს: ქედით მიწას ვსთხრი, ვგულუნებ; მღერით სამშობლო მიცოცხლე,— დღე და ღამ ამას ვდღეუნებ... ნაილაღარს ხარ-ირემივით ღონიერი, ლალი და შეუპოვარი თვის გრძნობა-შემოქმედებაში; ის, ვით ობლიად ახარჩენილი ირემივით მაღალ მითიდან ვაღმომდგარი,—ხან ბარს ვადმოსძახოდა და მახლობელი თვისკენ იწვევდა მაღლა მწვერვალისაკენ და ხან კი მხურვალე, დაუშუბრეტლის გრძნობით და სულის სიმწარით ზე-ნას შესთხოვდა, რომ „საყვავ-ყარენდ არ გეყვანა“ მისთვის სათაყვანებელი მშობლიური მხარე... მაგრამ, ეს ობლი-სათუთი გრძნობით და გაუკითხავი, არ დაინდო სუსხინა ცხოვრების პირობებმა: უხვთოთ ჩაჰკლა მისი მაღლიანი სიცოცხლე და შუაზე შეწყვეტა ქვეყნის საკეთილ-დღეობა აღმართული მხურვალე ლოცვა... ვდღეუნებ... დიას, ვაჟას დაკარგვა მეტად დიდი დანაკლისია ჩვენიათა პატარა მხარისათვის და ამიტომაც მეტადვე მწვავე გასახსენებლად. ამაზე დიდი ხნით შერეებას ესეა უადგილოთა ესეთი და რაც ვსთქვით მხოლოდ იმიტომ, რომ თბილისელ მკითხველსათვის გაგვეხსენებინა, რომ მას შემთხვევა ეძლევა თვის ერთნაირი თანაგრძნობა გამოხატოს უდროოდ დაკარგული ვაჟასადმი: დღეს, 12 ამა ქრისტეშობისთვის, ხარუფის საზოგადო კლავში იმართება პირველად გარდაცვალების შემდეგ, ვაჟას საპატივსაცემო საღამო, რომლის შემოსავალიც უნდა მოხმარდეს, ვაჟასვე სახელობაზე ასაგებად განზრახულ ავა-რას, დაავადებულ ქართველ მოღვაწეთა თავშესაფარად.

როგორც ხედავთ საღამოს მიზანი მეტად სიმპატიური და მნიშვნელოვანია; რამდენადაც ვიცი, განზრახულ საღამოს პროგრამა გვიარსა შინარსიანია და საღამოზე დასწრებაც ხელში-საწლამი; ყველა ეს საბუთის გეგმაც ვინდოვნოთ, რომ თბილისელი ჩვენი საზოგადოება უყურადღებოდ არ დასტრუებს აღნიშნულ საღამოს.

გ. ა. ციხელი

სოფლად მოხალაების თავისუფლება

ვინ არ იცის, რომ დღეს, გლეხ-კაცთა უმწიფო და უბედურ მდგომარეობაში იმყოფება,—ვინ არ იცის, რომ იგი დღეს უღუგმა-პურო ზის, წლები-წლები მოუსაველობისა გამო; გულ-ჩაბორობილი და თავ ჩაღუჭული ჩაფიქრებულია თუ საით გაექცეს სიმშალს, ან როგორ გაუმსლავდეს და რომ, ან ზღაპრულ სიძვირში ცხოვრებას.

სოფლის მოხელეებმა სწორედ ამ დროს უნდა გამოიჩინონ სოფელზე თავიანთი გულ-შემატკივრობა და ტვირთი შეუმსუბუქონ ხალხს. მაგრამ სოფლის მოხელენი გაუბრბიან თავიანთ მოვალეობას. ქრთამების აღებით ჰყვლეფავს და აძვალ-ტყავებს ისედაც გაძვალტყავებულ გლეხ-კაცს.

გლეხ-კაცს მხოლოდ მაშინ მისცემს ნარბებს მამასახლისო: ქვამს, გუონის, ჯაჭვს, სახნის-საკეთეს, ცუღს და სხვას), როდესაც „ყუღის ჩინასეგმებულს“ მიაბრებენ: არავს, ღვინოს კი აგრე რიგად ზამთარში არ მიირთვევენ, მობარშულს დედალს, გოჭისა, ანუ ბურ-ვაცის ხორცს და სხვა. ისიც ამ სიტყუებით: ეპ, გიორგა, შენ ჩემი ხარ თორემ, როგორ ვაპატივებდი დღევან-

დელ უქმის გაცხას და ტყიან შე-შის ჩამოტყანა... არაუშავს რა, რაან-წუ-ყუღის ჩინასეგმებელი“ არის, არა უშავს რა...

აი დღევანდელი სოფელ-მოხელეების გულის შემატკივრობა გლეხ-კაცობაზე, რომ ერთი კიჟა არაფერ გაპყლიან მთელ გლეხ-კაცის ქონებას. ასეთი მოხელეების მორაჯულება რა თქმა უნდა მომროგებელ უშავებებს შეუძლიან, თუ კი ისინიც მოხელის სულით არ არიან გაუღვნილი.

გიგო დოელი.

ტრავნიის საქმე სასა-გარეო უკუი

გუშინ თბილისის ოლქის სასამართლომ გამოაცხადა განაჩენი თბილისის ქალაქის თვითმარტყელობისა და ბელ-გის უსახლო საზოგადოების შორის ატიხელი დავისა. სასამართლომ სასტრუ-ტის დამამაყოფილა თვითმარტყელობის მოთხოვნილებანი. განაჩენი ესეავე ძალაში შედის.

განაჩენი არ ეხება მხოლოდ ნაძალადგის ლიანდაცს, რომელიც ისევ უსახლო საზოგადოების განქარაუღებაში რჩება. სასამართლოს განაჩენი მაშინ საქმის საწარმოებელი დაეფე უსახლო საზოგადოებას 20,000 მან.

ქალაქის გამგებმა დღეიდანვე შეუდგება ტრავნიისა და მთელი ქონების ჩაბარებას.

სანამ მთელი ქონება ჩაბარდებოდეს გამგებებს, ტრავნიის ეხლანდელი დირექცია თავის ადგილს დარჩება, შემდეგ კი გამგებმა დანიშნავს თავისს კაცებს.

წერილი სილნალიდან

სოფ. პატრიკეთი.

პატრიკეთის მცხოვრებელ დაუღვევ- ნათესავთა აგრარობის ხელშეწყობის მიზნით დაარსდა კოოპერატიული მომხმარებელი საზოგადოება.

ბ ა კ ე.

ქალაქის გამგეობამ დაადგინა აიკრ- ძალოს სპარსეთისკენ შაქარის გატანა. ქალაქის გამგეობამ დაამყარა მუსულმანთა საქ. საზ. თხოვნა შესახებ მიწის დათმობის, ობოლთათვის თავ- შესაფარის ასაშენებლად.

სადგ. ვაში.

სახალხო სკოლათა ინსპექტორმა დახურა ვაშის სოფლის სასწავლებელი, რადგან სასწავლებელს სოფელმა შესაფერის ბინა ვერ მისცა.

ს. ქვემო-თხუშული (რაჭა).

გასულ კვირის ქვემო თხუშულის მცხოვრებს ეკიბა მესხს დაუწვევს ორ- სართულიანი სახლი. ზარალი 900 მან. აღემატება. ამობენ სახლი მუხომბე- მა დაუწყებულ.

სოფ. ურავი (რაჭა).

სოფელ ურავის მცხოვრებელ ს. ჩა- ლაძეს და გ. მეტრეველს ყანაში ჩხუ- ბი მოუვიდათ, რომლის დროსაც მე- ტრეველმა თოფი ესროლა ჩალაძეს. ჩალაძე მიიმეღ დაიჭრა.

დ. ოჩქოჩიანი.

ოჩქოჩიანის მცხოვრებელ ქუთაისის გუბერნატორის წინაშე შეამდგომო- ბენ, ნება დართოს დაარსონ „ოჩქოჩი- არის მომხმარებელი საზოგადოება“.

გ ო რ ი.

„ზინგარის“ ფირმის საკრებო მანქა- ნების მალაზიები კვლავ გახსნეს.

სოფ. სურჯია (გურია).

ამას წინაღუ შესდგა თუთუნის მწარ- მომზადება კავშირის კრება. ითაბი- რეს გურუის თუთუნის გასაღების შე- სახებ.

სადგ. ხუშთაოვო.

ხუთ ამ თვეს ბორცვ გამზარებე- ლებმა გასტყეს მ. აბრამოვილის დუ- კანი საიდანაც გაიტანეს 400 მან. ღირებულ საქონელი. აქაურ „კოო- პერატივი“ საზ. იმედმა თავისი წარ- მომადგენლები გაგზავნა მხოლოდ სოფლებში, რომელთაც „ხალხს ვანუ- მარტეს კოოპერატივის წინაშედგანა. „იმედმა“ წევრებმა ერთობ ბლომად ეწვერებიან სხვა და სხვა სოფლები- დანაც.

სოფ. ველისციხე.

ველისციხის საკრებლო საზოგა- დოებას დაეთმო 40 ვაგონი, რომელიც გაგზავნება არმაზის კახეთის საკი- როებისათვის ხორბლის შემოსაზიდათ.

დ. ჩხატაძე.

აქაურ უმაღლეს პირველ დაწყებო- თი სკოლაში ხელსაქმის განყოფილება მომავალ წლიდან გაიხსნება.

წემოხეთის საზოგადოება

ხალხი ცდილობს, მალე აიღოს ნე- ბართვა და წელსვე დაიარსოს უმაღლესი პირველი დაწყებითი სკოლა.

არამიანი.

ადგილობრივ ქ. შ. წ. გ. ს. გან- ყოფილებმა აზრად აქვს ამ მოკლე ხა- ნში დასდგას ქართული წარმოდგენა, რომლის შემოსავალიც გადაიღება ღა- რიბ ბავშვთათვის და ომიანობისგან დაზარალებულთათვის.

დაგა-სოფლები

სოფ. ლაბრუხა. (სოხუბ. ოლქი). ამ სოფლების ახლო-მახლო მცხოვრებ- ნი და შავი ზღვის რკინის გზის ლიანდაგის მუშებზე ერთად ამ სო- ფლის მცხოვრებთან დიდ გაჭირვებას განიცდიან უამინდობის გამო. თითქმის ეს ოცდა სამი დღე მიღის რაც ვალდუ- ლებულს წყობებდა. და საწყალ მუშას რაც უმოწინა ორი გროში ისიც შე- მოვიდა და უღებმა-პურა რჩება. მას- თან აუტანელი სიმღიერა. ფული სი- მინდის (1—60 კაპ. დაფქვილი სი- მინდის ორი მანეთიდან 2—20 კაპ. აღის. გირვანქა ყველი ღირს 65 კაპ. სოფლად. ერთი კვერცი 4 კაპ. ფურა- რის პური 8 კაპ. ისიც გამოუყვარია.

კოლა ძირულისპირელი.

კულტურული განვითარება თუშეთის იმდენად დაეცა, რომ ბოლო წლებში თავი იჩინა ორმა ამხანაგობამ; ერთია თუშ-კახეთა ამხანაგობა, რომელმაც შეიძინა რამდენიმე საღებო მანქანა და ამით შეუმსუბუქა კახელ მეთურებს შრომა და ზედმეტ ჯავა. მეორე ამ- ხანაგობა დაარსდა წელს ღვინობის- თვის დამლევს, რომელსაც მიზნად აქვს თუშური მატყლის შექმნა და მის ხელ- საყრდენ ფასად გაყიდვა. სოფელ ალვანში (ზემო და ქვემო

ალვანში) არსებობს რამდენიმე სამინი- სტრო და სამრეწლო სკოლა.

თუში კაცი სწავლას დიდი პატივის ცემით ეპყრობა, მაგრამ მათში ვერ- მოიკიდა ფეხი შეგნებამ, რომ სწავლა ქალისათვისაც ისევე საჭიროა, როგო- რადაც ვაჟისთვის. თუშებში ბევრია ისეთი ოჯახი, სადაც მძა უმაღლეს და საშუალო სწავლა დამთავრებულია და დამ-კი ქართული წერა-კითხვა ძლიერ იცის. ამ მხარეს წოვა თუშებმა დიდი ხანი არ არის ყურადღება მიაქციეს და ქალების სასწავლებელში აღზრდა დაიწყეს. ჩანდა თუშები-კი ჯერ არ- კი ფიქრობენ ქალების სწავლავ. ვარ- ნად ამისა, ჩანდა თუშების უმეტესი ნაწილი, ე. ი. ის თუშები რომლებიც ზამთარ-ზაფხულ მთაში სცხოვრობენ, მოკლებულნი არიან სწავლა-განათლუ- ბას და უმრავლესობამ წერა-კითხვა არ იცის. თუშებს კარგა ბლომად აყავთ ინტელექტუალი, რომელიც იმე- დია შესაფერის ზომებს მიიღებს ამ ნა- კლის შესავსებად.

რევაზ მურთაზაშვილი.

აპონოვიური სოფლები

საპტიონერო საზოგადოებების გამ- რავლება.

ჩვენ უკვე მიაჭკიეთ მკითხველის ყუ- რადღება იმ გარემოებაზე, რომ დღე- ვანდელ პირობებში აუცილებელი სა- ქირობა დაუყოვნებლივ დაარსდა სა- პტიონერო საზოგადოებები, სადაკრო ამხანაგობები და სხ. მრეწველთა და- წესებულბანია. ეს აუცილებელია ქვე- ვა იმ ვაჭრობით ჩამორჩენილ ქვე- ნებში, როგორც არის ჩვენი უმთუხ და მასთანვე მთელი რუსეთი. როგორც ახლა უკანალ-გაზნთებიდან სჩანს, რუ- სეთში უკვე შეუწვიათ ამგვარ დაწე- რებულბანთა საპტირობა. სტატისტი- კის ცნობით უკანასკნელ თვეებში გა- ცილებით უფრო მეტი კაპიტალი შე- ტანილა საპტიონერო საზოგადოებე- ბში, ვიდრე წარსულ წლებში. მაგ. თუ წინდელ მთელი ჯამი უდრიდა 39 მილ. მან. ახლა უკვე 56 მილ ასულა.

გარდა ამისა საკრძობებლად იზრდე- ბა სხვა და სხვა ვაჭართა ამხანაგო- ბაც. უფრო მეტს უყრადღებას აქე- ვენ, თუმცე, ტრამეის საქმეს, ელექ- ტრონის თანობის და სხვ. უკანასკ- ნელ თვეში თანხის ზრითი ამ გვარ ამხანაგობებს თითქმის პირველი ადგი- ლი უჭირავთ. მაგ. 1913 წელს სულ იყო 3 მილიონი მანათი, 1914 წელ. 1,3 მილ., ახლა კი 1915 წელს თანხა ასულა 7 მილიონამდის.

ნავთის ბაზარი

უკანასკნელ კრებაზედ ბაქოში ნავ- თის ფასმა აიწია. ორდღებში ფასობ- და 59 1/4 კ. წინა დღეს 58 1/2 კ. საზოგადოებრივ ნავთზედ პირივედა ახე დამთავრდა: 100 ათასი ფული ნავთი გაიყდა ფული 58 ნან. კ.—ობაზედ. 50 ათასი 59 1/4 კ.—ობაზედ. 100.000 ფული 59 კ.—ობაზედ. სამივე შემთხვე- ვაში გაუსწორდნენ ნაღდ ფულზედ.

იაპონიის ქალაქი რუსეთში.

ქ. ირკუტსკის საბირო კომიტეტმა დეკემბრით სთხოვა საფინანსო და სავა- ქრო მინისტრებს, რომ მათ მოეპოპო- ბათ იაპონურ ქალაქებზედ.

უცხოელთა ფულის ღირებულება.

5 ქრისტეშობისთვის უცხოელთა ფუ- ლის ღირებულებამ ერთ დღის განმავ- ცობაში სტერლინგი (ჩვენებულად ათი მანეთი) დილით ღირდა 159 მ. 50 კ. რუსეთის ფულად, ხოლო შუა დღეს ჩამოვიდა 158 3/4 მანეთზედ. საფრან- გეთის ასი ფრანკი 187 1/2 კ. ჩვენე- ურად თითო) ღირდა 58 მ. 50 კ. შუა- დღისას 58 მან. შედეგის ასი კრონი (თითო კრონი 39 3/4 კ.) ღირდა 69 1/4 მ. აქედან მკითხველი კარგად დინა- ხავს თუ რა რავად დაცემულა რუსე- თის მანეთი. ათ მანეთიანი სტერლინ- გი ინგლისისა ჩვენევი რომ იყიდოთ უნდა მიეცეთ, როგორც ზეითი მოყე- ვანი ცნობიდანა სჩანს, 159 მან. და 50 კაპ.

ნ ა რ ე მ ი

რკინის გზებზე უწყესობის გამო სა- სტიკი ბრძანება გამოცა მოხელეების და უფროსთა მიმართ. — მაილის ველზე, ჯავადის მხარე- ში მცხოვრებს ს. ბაშლის თავის ქალ- თან დამოკიდებულმა შუტყვეს. — მეფის ნაცლის ბრძანებით 1 იან- ვერიდან 1916 წ. სალიანში დაიკრებდა კერძო გიმნაზია და გაიხსნება რვალი სასწავლებელი 10 მაისის 1912 წ. შტა- ტისა და 1 მკათათვის კანონის პრო- გრამით. — ბაქოს ნავთის მრეწველთა 34-ტე ყრილობამ აღმინისტრაციის სთხოვა

მუშათა მდგომარეობის გაუმჯობესო- ბის საქმეში დახმარება. — 8 და 9 ქრისტეშობისთვის ბაქო- დან რკინის გზით გაიტანეს 17 ვაგო- ნი დამწვნილი ნავთი, 5 ვაგონი კი- დევი კავკასიისკენ გაგზავნა. 9 ქრის- ტეშობისთვის ზღვით გაუტანათა 50,000 ფული პეტროპოლისში და 185,000 ფული კასპის ოლქში. — ქ. გუმბრის მახლობლად ერთ ვაჭარს მიწაში ჩაფულული ვერცხლისა და სპილენძის ხურდა ფული უპოვეს.

სოფელთა სწავლებელი

დახმარება გამოცეულ სომეხთ. სომეხ გამოცეულთათვის გამოცე- ულთა მთავარ სამხრუნველო კომისიას 6,000 მანეთი გადაუღვია. ამჟამ მიზ- ნისთვის ხსენებულმა კომისიამ ამას წინად კიდევ გადასდო 10,000 მანეთი. — ჯულფაში ამ მოკლე ხანში ეპის- კოპოს ნერსისის მეთაურობით გამო- ქცეულ სომეხთათვის საავადმყოფო თავშესაფარს ხსნიან.

რუსეთი

სათათბროს საბიუჯეტო კომისია საბიუჯეტო კომისიამ განიხილა მთა- ვარ სამხედრო შტაბის ხარჯთ-აღრი- ცება. მიზნსენებლმა მოითხოვა, საკი- როა დაუყოვნებლივ შემოიღონ ერთი- დონის ოლქში; მთავარ შტაბის კაზა- კთა განყოფილების უფროსმა განაც- ხადა, თუ ერთმა აქწინადის შემოწე- ბული არ არის დონის ოლქში, ამასი მხოლოდ სახელმწიფო საბჭოა დამა- შავე, რომელმაც სათათბროს კანონ- პროექტი უარყო და არ დაამტკიცა.

კანონმდებელი მოაგონა მთავარ შტა- ბის წარმომადგენელს, რომ სახელმწი- ფო საბჭომ უარყო ერთობს პროექტი სწორედ კაზაკთა განყოფილების წი- ნადავლად განცხადების შემდეგ. გორიზონტი უმტკიცეს კომისიის, რომ ცენტრალი მთავრობა თანახმაა ერთობის შემოღების დონის ოლქში, მაგრამ ადგილობრივი მოხელეები სა- შინელი წინააღმდეგი არიან და ყო- ველ ღონეს ხმარობენ პროექტი რო- გორმე დასამართონ.

ანტიონოვი ეკითხება მთავრობის წა- რმომადგენელს: რას აკეთებენ ყველა ის მოხელეები, რომლებიც ვალციანში მსახურებდნენ, ახლა უსაქმოდ სხედან და აუარებელ ჯამაგირებს კი იღებე- ნო. წარმომადგენელი უპასუხებს, მთა- ვარ შტაბში არაფერი არ იციან ამის შესახებ.

ამანათები ტყვეებისათვის

წითელი ჯვარის მთავარი მართე- ლობა აუწყებს ყველას, რომ ტყვეობი- დან დაბრუნებულთა მიერ ვადმონე- მით და აგრეთვე სხვა და სხვა წყა- რიზობიდან მოსულ ცნობებთი სჩანს, რომ ამანათები გერმანეთში მყოფ რუ- სეთის ტყვეებს სრულიად ხელუხლებ- ლად მისდით.

მუშათა ჯგუფი მთავარ სამხედრო-სამრეწველო კომიტეტში

მუშათა წარმომადგენლებმა, რომე- ლთა ორცხე 10 კაცია, მთავარ სამ- ხედრო-სამრეწველო კომიტეტში ცალ- კე ჯგუფი დაარსეს გეოგნების თაემ- ჯდომარობით. მათვე აქტე საკუთარი მიურობი. მიუხედავად იმისა, რომ ბუ- რა სულ რამდენიმე დღე არსებობს, აუარებელი საჩივრები მისდით თურ- მე, სხვა და სხვა წრეებიდან.

უცხოეთი

გერმანიის მომავალი ვაჭრობა V. Z. განიხილა გერმანიის სა- ვაჭრო ბაზრებს ომის შემდეგ. ჩრდი- ლო ამერიკაში საქონლის გატანა, რო- გორც ომამდე, უმინშენლო იქნება, რადგანაც თვით ამერიკაშივე სამრე- წველო დარგმა შესაძენვედ წიწილი და გერმანიებზე არა ნაკლებ აქტე და- ეყენებული. ინგლისი ომის შემდეგაც არა სასურველი კონსურენციას გაუ- წვეს მას. მაშასადამე, მთელი ბრძოლა მოხლებდა იმ ბაზრების დასაპრობად, რომელიც ხმელეთით გერმანიის ახ- ლოსაა. მაგალითად, რუსეთისა, ოსმა- ლეთისა, ბალკანეთის ქვეყნებისა, და- სააღლეთ აზიისა და სხვა ქვეყნების ბა- ზრებისთვის. — ამ დღეებში საქველმოქმედო სა- ზოგადოებამ გაგზავნა ყარსის და აჭარის წითელ ჯვარის გამოცეულთა და ომიდან დაზარალებულთა სახელზე 1,000 ცალი სავანის, ამდენი ბალიში, თბილი ტანსაცმელი და სხვ. — რუსეთის შიდა გუბერნიებში ამ ბოლო ხანს ერთმა ყურადღებას აქ-

ცემს მუსულმანთა განათლების საქმე- საც, მაგრამ სამწუხაროდ უნდა აღინ- შნით ერთი ფაქტი, რომელიც დიდად აფერხებს პირველ დაწყებითი სწავლე- საქმეს მუსულმანთაში. ერთმა უმეტეს წილად მუსულმანთათვის განხილ სკო- ლებში მასწავლებლებად უტხო ეროვ- ნების პირთ ნიშნავს. ხსენებულ მასწავ- ლებელთ მუსულმანები ცუდის თვა- ლით უცქებიან და სკოლაში თავიანთ შეილებს არ უშვებენ. ამ დროს ერო- ბა ჰკვეტავს სკოლებს. აქ შედეგობა- ში უნდა მივიღოთ კიდევ ის მოვლენა, რომ რუსეთის იმპერიაში მუსულმან მასწავლებელთა რიცხვი მეტად მცო- რა. ზემოთ მოყვანილ დამარკოვებო- საგან ერთად-ერთ გამოსასვლელ გზად უნდა ჩაითვალოს მუსულმანთათვის სა- მასწავლებლო სემინარიის დაარსება, რომელზედაც უკვე არის ლაბარკი და რასაც იმედია ჩვენი მუხობლები ყუ- რადღებით მოეკიდებიან.

წერილი რედაქციის მიმართ

ბ. რედაქტორი! თქვენს პატივცე- მულ გაზეთ „საქართველოს“ მე-102 ნომერში მოთავსებული იყო კორესპონ- დენცია „Homo novus“-ისა შესახებ იმ ხმებისა, რომელიც ვაგრცელებული იყო მოძღვარი ჩ-ძის როლის შესახებ აჭარების პროცესში. როგორც და- ნამდვილებით გამოირკვა, ეს ვაგრცე- ლებული ხმები სიამართლეს მოკლებუ- ლი აღმოჩნდა, რის გამო ბოლიშვი ვი- ხედი პატივცემულ რედაქციის წინაშე, შეცდომაში შეყვანისათვის. *)

*) რედაქცია მწუხარებას გამოიხატავს იმ უნებლო შეცდომის გამო, რომელი- აც გამოურკვეველ გარემოებათ შეუსვა- ნიათ მისი კორესპონდენტი „Homo novus“-ი მოძღვარი ჩ-ძეს შესახებ, რომელ- საც ადგილი დაეთმო „საქართველოს“ მე-102-ე ნომერში.

ამიერ-კავკასიის რკინის გზის მი-მოსვლა

(დრო ნაჩვენებია თბილის. საათით) თბილისში მოდის: № 3 ბაქოიდან. 12 ს. 54 წ. დღ. № 4 ბათიმიდან. 5 ს. 55 წ. საღ. № 5 ბაქოიდან(სწრა). 7 ს. 41 წ. საღ. № 10 ბათიმიდან. 9 ს. 51 წ. დიღ. ჯულფიდან 6 ს. 53 წ. დიღ. ბორჯომიდან 7 ს. 25 წ. დიღ. „საგა. 10 ს. 28 წ. საღ.

თბილისიდან ბაღის:

№ 3 ბათიმიდან 1 ს. 45 წ. დღ. № 4 ბაქოსკენ . 7 ს. 8 წ. საღ. № 6 ბათიმიდან. 12 ს. 3 წ. დღ. № 9 ბათიმიდან. 8 ს. 53 წ. საღ. ჯულფისკენ 10 ს. 23 წ. საღ. ბორჯომისკენ 3 ს. 29 წ. დღ.

1 მაისიდან ძ. თბილისში გაიხსნა შურალ-გაუთამის კანტორა

„განათლება“ გერჯეობით აგენტებს გაგზავნებათ შემდეგი გაზეთები: „საქართველო“, „თანამედროვე აზრი“, „აქმ. მათრახი“, „თეატრი და ცხოვრება“, „კავკასიის სლოვი“, „თბილისის კოსტოკი“, „ორიზონტი“, „მშაქი“ და „ნაბაბალი“ და იყიდება ახლად გამოცემული წიგნები ა. ბლომის „მშაქი და მისი პოეზია“ (რუსულ ენაზე), „სქესობრივი საკითხი და მავში“ ი. გომარეთელისა, „მშო- ფლია ომის ეკონომიური მიზეზები“ — მასლოვისა, „ცხოვრების სიმღერები“ — ბეგოვარ ახოსიორისა „კოლმეცნიერების იტალიაში“ — ე. ჯორდანიასი და სხვა-და-სხვა ქართული წიგნები.

აგენტები ვალდებულნი არიან მთელი თვით დაკვეთილი გაზეთების ფასი წინადაწინ ვადაიხადონ. ფული და წერილები უნდა გამოიგზავნოს შემდეგი ადრესით: Тифлиси, почт. яш. № 96, Сильвестры Р Таварткиладзе. კანტორის ადრესი: Ольгинскაი 6.

ფიზიკის მაღალი „ახალი სისტემა“ („Новая рчи.“). თბილისი. გოლოვინის პროსპექტი, 22, ტელეფონი 6—23. გვექვს ყოველწლიური ახალი წიგნები: ეკონომიკით ყოველწლიური ბიბლიოთეკის შედგენას: საზოგადო, საეროს, საქარხნოს, სასკოლოს, საბავშვოსა და სხ. განმანათლებლო საზოგადოებათა და სასწავლებელთა მიერ დაკვეთილი წიგნე- ბი განსაკუთრებულ მორიგებით; ქალაქ გარეთიდან დაკვეთას ვასურლებით ორ დღეში. წერილობით ანუ პირადად ნაკელი წიგნები შეიძლება ჩვენევი მიიტა- ნოთ სახლში.

ცხადოს, ებრაელთა მოქალაქეობა საქე- ვებუნოდ აღიარებული იყოს. ვილსონს თვითონვე უთქვია: „ამერიკამ არასო- დეს არ უწყობდა მოქალაქეთა შორის რაიმე განსხვავება შეეტანა! მათი ეი- ნობისა და წოდების შორი, ამიტომაც ხმა უნდა ამოიღოთ ებრაელთა თანასწორ უფლებების იღვის დასაცვლადო.

ინგლისელი მინისტრები. როგორც უწყებინან, ინგლისელ მი- ნისტრებს ჯამაგირებს ერთი მესამედზე უმცირებენ. დღევანდელ მინისტრები- დან ორმა—ლორდმა ლენდლოუნმა და კერზონმა სრულიად უარი განაცხადეს: ჯამაგირი არ გვეჭირვებო. ამასთანავე ერთად ჰევიკრობენ, პალატის ყველა წევრთ შეუძკიონ ჯამაგირი. პრესა ამის შესახებ სხვა და სხვა აზრს გა- მოსთქვამს.

წერილი რედაქციის მიმართ

ბ. რედაქტორი! თქვენს პატივცე- მულ გაზეთ „საქართველოს“ მე-102 ნომერში მოთავსებული იყო კორესპონ- დენცია „Homo novus“-ისა შესახებ იმ ხმებისა, რომელიც ვაგრცელებული იყო მოძღვარი ჩ-ძის როლის შესახებ აჭარების პროცესში. როგორც და- ნამდვილებით გამოირკვა, ეს ვაგრცე- ლებული ხმები სიამართლეს მოკლებუ- ლი აღმოჩნდა, რის გამო ბოლიშვი ვი- ხედი პატივცემულ რედაქციის წინაშე, შეცდომაში შეყვანისათვის. *)

*) რედაქცია მწუხარებას გამოიხატავს იმ უნებლო შეცდომის გამო, რომელი- აც გამოურკვეველ გარემოებათ შეუსვა- ნიათ მისი კორესპონდენტი „Homo novus“-ი მოძღვარი ჩ-ძეს შესახებ, რომელ- საც ადგილი დაეთმო „საქართველოს“ მე-102-ე ნომერში.

რედაქტორ-გამომცემელი

სანდრო ზანუბაშვილი

საქართველოს რკინის გზის მიმოსვლა

(თბილისის დრო) თბილისიდან ბაღის: თელავისა და წნორისკენ დიღ. 8 ს. 58 გურჯაანში მიდის ნაწილად. 3 ს. 53 წ. გურჯაანიდან ბაღის თელავისკენ ნაწილადღვის 4 ს. 53 წ. თელავში მიდის ნაწილად. 5 ს. 35 წ. გურჯაანიდან წნორზე მიდის 4 ს. 18 წ. წნორზე მიდის . . . . . 5 ს. 15 წ. თელავიდან ყოველ დღე გამოდის თბილისისკენ: დილის . . . . . 8 ს. 58 წ. გურჯაანში მიდის . . . . . 10 ს. 26 წ. წნორიდან თბილისისკენ გამოდის დილის. . . . . 10 ს. 16 წ. გურჯაანში მიდის . . . . . 10 ს. 16 წ. გურჯაანიდან თბილისის- კენ გამოდის დილის 10 ს. 46 წ. თბილისში ჩამოდის 5 საათზე.

„განათლება“

გერჯეობით აგენტებს გაგზავნებათ შემდეგი გაზეთები: „საქართველო“, „თანამედროვე აზრი“, „აქმ. მათრახი“, „თეატრი და ცხოვრება“, „კავკასიის სლოვი“, „თბილისის კოსტოკი“, „ორიზონტი“, „მშაქი“ და „ნაბაბალი“ და იყიდება ახლად გამოცემული წიგნები ა. ბლომის „მშაქი და მისი პოეზია“ (რუსულ ენაზე), „სქესობრივი საკითხი და მავში“ ი. გომარეთელისა, „მშო- ფლია ომის ეკონომიური მიზეზები“ — მასლოვისა, „ცხოვრების სიმღერები“ — ბეგოვარ ახოსიორისა „კოლმეცნიერების იტალიაში“ — ე. ჯორდანიასი და სხვა-და-სხვა ქართული წიგნები.

აგენტები ვალდებულნი არიან მთელი თვით დაკვეთილი გაზეთების ფასი წინადაწინ ვადაიხადონ. ფული და წერილები უნდა გამოიგზავნოს შემდეგი ადრესით: Тифлиси, почт. яш. № 96, Сильвестры Р Таварткиладзе. კანტორის ადრესი: Ольгинскაი 6.

ფიზიკის მაღალი

„ახალი სისტემა“ („Новая рчи.“). თბილისი. გოლოვინის პროსპექტი, 22, ტელეფონი 6—23. გვექვს ყოველწლიური ახალი წიგნები: ეკონომიკით ყოველწლიური ბიბლიოთეკის შედგენას: საზოგადო, საეროს, საქარხნოს, სასკოლოს, საბავშვოსა და სხ. განმანათლებლო საზოგადოებათა და სასწავლებელთა მიერ დაკვეთილი წიგნე- ბი განსაკუთრებულ მორიგებით; ქალაქ გარეთიდან დაკვეთას ვასურლებით ორ დღეში. წერილობით ანუ პირადად ნაკელი წიგნები შეიძლება ჩვენევი მიიტა- ნოთ სახლში.

თბილისის რკინის გზის მიმოსვლა

თბილისიდან ბაღის: თელავისა და წნორისკენ დიღ. 8 ს. 58 გურჯაანში მიდის ნაწილად. 3 ს. 53 წ. გურჯაანიდან ბაღის თელავისკენ ნაწილადღვის 4 ს. 53 წ. თელავში მიდის ნაწილად. 5 ს. 35 წ. გურჯაანიდან წნორზე მიდის 4 ს. 18 წ. წნორზე მიდის . . . . . 5 ს. 15 წ. თელავიდან ყოველ დღე გამოდის თბილისისკენ: დილის . . . . . 8 ს. 58 წ. გურჯაანში მიდის . . . . . 10 ს. 26 წ. წნორიდან თბილისისკენ გამოდის დილის. . . . . 10 ს. 16 წ. გურჯაანში მიდის . . . . . 10 ს. 16 წ. გურჯაანიდან თბილისის- კენ გამოდის დილის 10 ს. 46 წ. თბილისში ჩამოდის 5 საათზე.